

БӨЛІМ: ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Ақшаны қалай үнемдеуге болады: айлықтан айлыққа дейін бюджет жоспарлау

ЖАРИЯЛАНДЫ
20.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
ақшаны үнемдеу, бюджет жоспарлау,
жинақ, несие, рассрочка

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188864/>

Ақшаны қалай үнемдеуге болады: айлықтан айлыққа дейін бюджет жоспарлау — мен 30 жыл бойы көрген ең ауыр шындық: 30 жыл бойы мен бір заңдылықты байқадым: несие алған адамдардың 9-ы 10-нан 5 жылдан кейін де сол несиені өтеп жатады. Несие — байлыққа жол емес, кедейлікке тұзақ. Рассрочка — «тегін ақша» емес, болашақ кірісіңді бүгін жұмсау. Қарыз ұйқыны ұрлайды, жинақ бостандық береді.

НЕСИЕ МЕН РАССРОЧКА ШЫН МӘНІНДЕ ҚАНША ТҰРАДЫ

100 000 теңгелік телефонды рассрочкамен алдыңыз делік. Сатушы «айына 10 000 теңгеден» дейді. Бірақ үстіне сақтандыру, қызмет, комиссия, жеткізу қосылады. Соңында 10 айда емес, 12 айда 145 000 теңге төлеп шығасыз. Яғни телефон емес, уақыт пен жүйке сатып аласыз.

- 100 000 теңге — бастапқы баға
- 145 000 теңге — шын төлем
- 45 000 теңге — артық кеткен ақша

Сол 45 000 теңгеге 2 айлық азық, жолақы, не балаларға керек зат алуға болар еді. Сондықтан менің сөзім қысқа: **рассрочка алма**.

БАНКТЕР МЕН ДҮКЕНДЕР СЕНІ ҚАЛАЙ АЛДАЙДЫ

Олар адамды математикамен емес, эмоциямен ұстайды. «Қазір ал, кейін ойлан», «тек бүгінгі баға», «айына аз ғана» — міне, негізгі айла. Ай сайынғы сома кішкентай көрінеді, бірақ 12 айда ол ауыр жүкке айналады.

Көзге түспейтін қысымдар

- Бағаны айлық төлемге бөліп көрсетеді
- Негізгі соманы ұсақ жазумен жасырады
- «Шұғыл керек» деген ой сатады

НЕСИЕСІЗ ӨМІР СҮРУДІҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ

Бірінші қадам: қарызсыз өмір сүруге шешім қабылдаңыз. Екінші қадам: қажет пен қалау тізімін бөлек жазыңыз. Үшінші қадам: ақшаңыз жетпесе, сатып алмаңыз. Төртінші қадам: ірі затқа 3-6 ай ақша жинап барып алыңыз.

ЖИНАҚТАУДЫҢ 3 АЛТЫН ЕРЕЖЕСІ

- **Айлықтың 20%-ын** бірден бөлек қойыңыз. Айлығыңыз 200 000 теңге болса, 40 000 теңге қол тимесін.
- **Апта сайын** жинаңыз. 10 000 теңге деп ойламаңыз, 7 күнге бөліңіз: күн сайын 1 500 теңге.
- **Ақша кірген күні** алдымен жинаққа аударыңыз, содан кейін ғана жұмсаңыз.

«БІРАҚ АҚША ЖЕТПЕЙДІ» ДЕГЕН СЫЛТАУҒА ЖАУАП

Ақша жетпесе, шығынды кесіңіз: дайын кофе, артық такси, бренд қуалау, тойдағы сыйлықты шектен тыс көтеру. Айлығы 150 000 теңге болса да, тәртіп болса 15 000-20 000 теңге жинауға болады. Аздан басталады, үлкенге жетеді.

Ереже қарапайым: қарызға өмір сүрген адам ертеңін сатып жібереді. Жинақтаған адам өз ертеңін сатып алады.

ҚОРЫТЫНДЫ: БҮГІН ЖАСАЛАТЫН БІР ІС-ҚИМЫЛ

Бүгін кешке телефондағы барлық артық төлемді тексеріңіз. Ертең бір де бір рассрочкаға қол қоймаңыз. Бір парақ алып, осы айдың кірісін, міндетті шығынды және жинаққа кететін 20%-ды жазыңыз. Осыдан бастаңыз. Бүгін басталмаған тәртіп ертең де келмейді.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.